

Stina Tegnhed

Ett tvåskeppigt långhus från äldre järnålder i Ysby

**Arkeologisk undersökning i form av en
schaktningsövervakning 2018**

Halland, Laholms kommun, Ysby socken, Ysby 21:4, RAÄ 82

KULTURMILJÖ
HALLAND

Hallands kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2018.

Arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning 2018.

Omslagsfoto: Undersökningsområdet med det tvåskeppiga huset och arkeolog Mats Nilsson i förgrunden. Mot Ö. Foto: Stina Tegnhed. (fotonr: 2018-5-14).

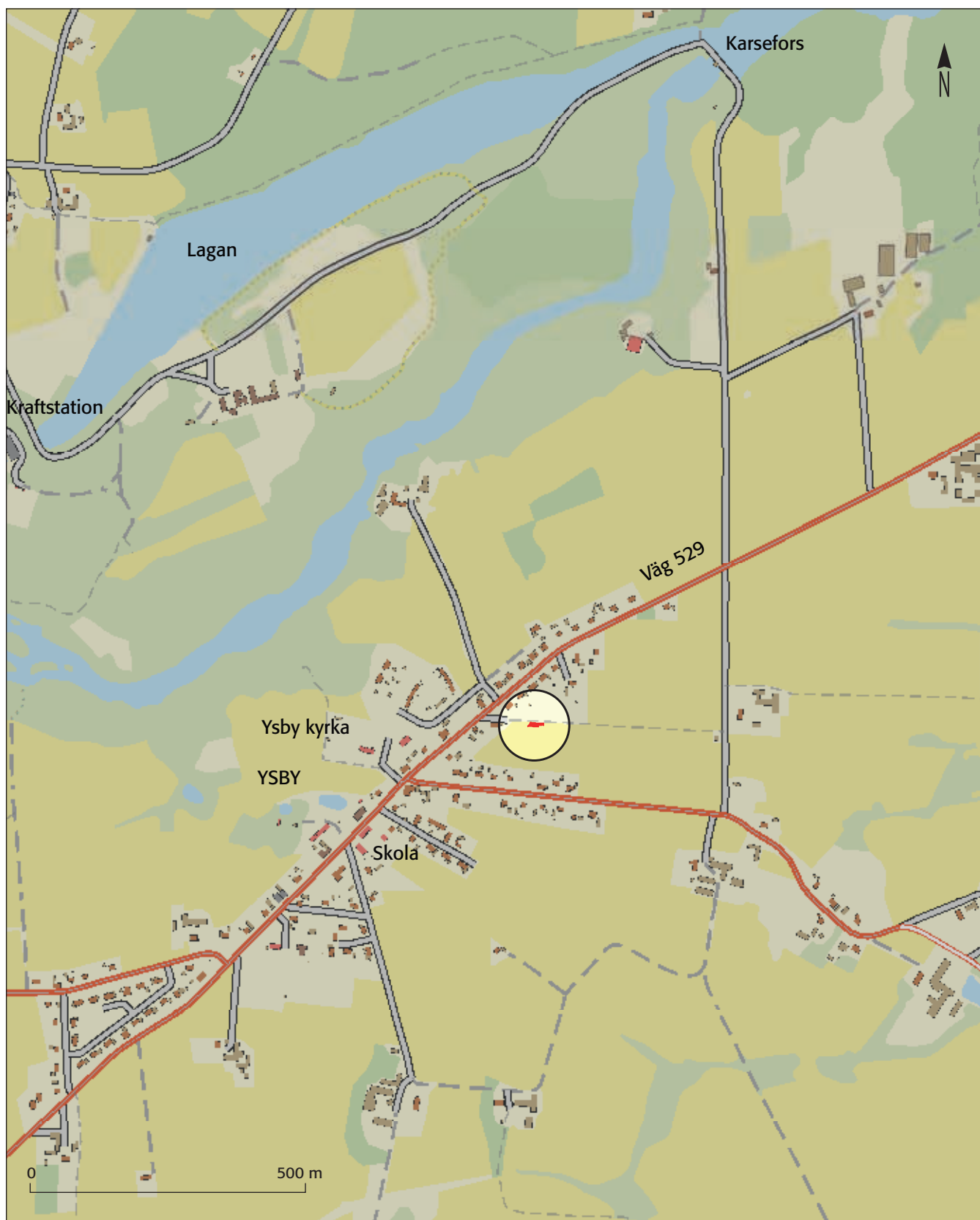
Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Inledning/bakgrund	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningens syfte, inriktning och målgrupper	8
Genomförande	8
Resultat	9
Stolphål	9
Det tvåskeppiga långhuset	10
Härdar	12
Gropar	12
Fynd	13
Analyser och dateringar	14
Ett tvåskeppigt långhus i Ysby och dess omgivande kontext	14
Sammanfattning	15
Referenser	16
Tekniska och administrativa uppgifter	17
 Bilagor	 18
Bilaga 1 Fyndlista	
Bilaga 2 Anläggningslista	
Bilaga 3 Ritningsförteckning	
Bilaga 4 Vedartsanalys, Thomas Bartholin	
Bilaga 5 ¹⁴ C Datering, Ångströmlaboratoriet	
Bilaga 6 Översikt samtliga anläggningar	

Figur 1. Undersökningsområdet inringat på fastighetskarta. Skala 1:10 000.

INLEDNING/BAKGRUND

Laholms kommun avser anlägga en lekplats samt utegym inom del av fornlämning Ysby RAÄ 82 och med anledning av detta har Kulturmiljö Halland utfört en arkeologisk undersökning i formen av en schaktningsövervakning av det berörda partiet. Ingreppet omfattade en 225 m² stor yta där matjord maskinavbanades och lämpligt material lades ut som bärlager.

Laholms kommun och länsstyrelsen hade under hösten 2017 kontakt rörande en lämplig placering av lekplatsen och utegymmet. Placeringen har bland annat utgått från resultaten av en år 2011 utförd arkeologisk utredning (431-6736-11) och år 2012 genomförd arkeologisk förundersökning (431-368-12) (Tegnhed 2012a och b). Inom det aktuella markavsnittet för placering av lekplats och utegym bedömdes intensiteten av anläggningar och fynd vara liten.

Laholms kommun inkom med ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämning RAÄ Ysby 82 enligt 2 kap 12 § kulturmiljölagen (1988:950) KML. Länsstyrelsen beslutade att en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning skulle genomföras av Kulturmiljö Halland.

Den arkeologiska undersökningen ägde rum den 14 och 15 februari 2018, under torr men kall väderlek.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Undersökningsområdet ligger strax söder om en gång- och cykelväg i ett grönområde mellan Brödåkravägen och Perstorpsvägen, centralt i Ysby samhälle. Jordmånen utgörs av mycket fin sand. Ungefär 250 meter västerut ligger Ysby kyrka som är den enda romanska tegelkyrkan i Halland, och dateras till sent 1100-tal–tidigt 1200-tal. Strax norr om kyrkan i fastigheten Hov 3:46 ligger fornlämning Ysby RAÄ 56:1–2. Arkeologiska undersökningar som genomfördes under övergången 1980/90-tal resulterade i påträffandet av lämningar från tidig mesolitikum till övergången mellan äldre och yngre romersk järnålder. Bland annat framkom stora långhus främst från äldre romersk järnålder och sex stycken romerska silverdenarer (Westergaard 1987, 1990, 1993). Ortnamnsforskaren Stefan Brink har utifrån förekomsten av centralortsindikerande ort-, plats- och ägonamn föreslagit att ett förhistoriskt centralortskomplex har legat i Hov, Ysby socken. Även de

Figur 2. Undersökningsområdet i fornlämning Ysby RAÄ 82 markerat med streckad ring. Ortofoto med omgivande fornlämningar markerade. Skala 1:10 000.

Figur 3. Undersökt, dokumenterad och borttagen del av fornlämning Ysby RAÄ 82 i samband med denna undersökning i februari 2018. Skala 1:1000.

närliggande Tingsåkrarne, Torsåkra och kultplatserna Lundåkra och Lunden ger associationer åt detta håll. Brink anser att detta område är en möjlig föregångare som centralort till Lagaholm och Köpinge (Brink 1998:302ff).

Cirka 200 meter söder om det aktuella undersökningsområdet påträffades vid en arkeologisk utredning 2011 i fastighet Ysby 21:1 fornlämning Ysby RAÄ 81, som bestod av anläggningar från en förhistorisk boplatz i form av stolphål, gropar och härdar (Tegnhed 2011).

I övrigt präglas det synliga fornminnesbeståndet i den närmaste trakten av gravhögar från bronsålder, såsom Ysby RAÄ 18 och den numera borttagna gravhögen Ysby RAÄ 17, samt resta stenar från järnålder. I närområdet finns även registrerade stenåldersboplatserna RAÄ 54:2, 55 och 59. Flatmarksgravarna Ysby RAÄ 16 och 19 påträffades på 1950-talet vid schaktning inför husbygge.

UNDERSÖKNINGENS SYFTE, INRIKTNING OCH MÅLGRUPPER

Undersökningens syfte är att ge kunskap med relevans för myndigheter, forskning och allmänhet. Dokumentationen av berörd del av boplatzen ska vara av vetenskaplig god kvalitet och tillräcklig för att ge kunskap om de borttagna lagren.

Målgrupp för undersökningen är länsstyrelsen, kulturmiljövårdens aktörer och Laholms kommun.

GENOMFÖRANDE

Den aktuella ytan hade i förväg noggrant markerats med sprayfärg av tjänsteman på Laholms kommun. En 18-tons hjulgrävar avlägsnade skiktvis matjorden och lade upp den strax söder om den aktuella ytan. Inom den västra halvan av undersökningsområdet framkom rikligt med förhistoriska boplatzlämningar i formen av stolphål, gropar och härdar. När avbaningen var klar framstod det tydligt att den östra delen av ett förhistoriskt tvåskeppigt långhus hade frilagts inom undersökningsområdet. Stolphål efter väggstolpar och däremellan takbärande stolpar syntes som humösa distinkta mörkfärgningar i den ljusa fina sanden. De förhistoriska lämningarna bedömdes av närvarande arkeolog vara så pass omfattande att de inte skulle hinnas mätas in, grävas ut och dokumenteras under en dag, utan handläggare på Länsstyrelsen kontaktades omgående varvid det bestämdes att det tvåskeppiga långhuset grävs ut och dokumenteras under påföljande dag av två antikvarier. Metrologerna meddelade att nederbörd i form av snö var att vänta under kvällen nästkommande dag så det var angeläget att genomföra utgrävningen av boplatzlämningarna så skyndsamt som möjligt.

RESULTAT

Undersökningsområdet var totalt 225 m² stort. Den ovanliggande matjorden som avbanades mätte 0,4–0,5 meter. Alven utgjordes i hela undersökningsområdet av fin gulbrun sand. I den östra halvan av undersökningsområdet påträffades spridda stolphål som syntes som runda humösa mörkfärgningar i alven. Inom den västra halvan av undersökningsområdet påträffades resterna efter det förhistoriska tvåskeppiga långhuset, vars östra del breder ut sig inom undersökningsområdet. Inom den västra halvan ökade mängden anläggningar markant med både stolphål, samt gropar och härdar. Totalt påträffades 75 anläggningar och utav dem undersöktes 46 stycken. 71 utgjordes av stolphål, 2 av härdar samt 2 gropar. Fyra fyndposter keramik mättes in.

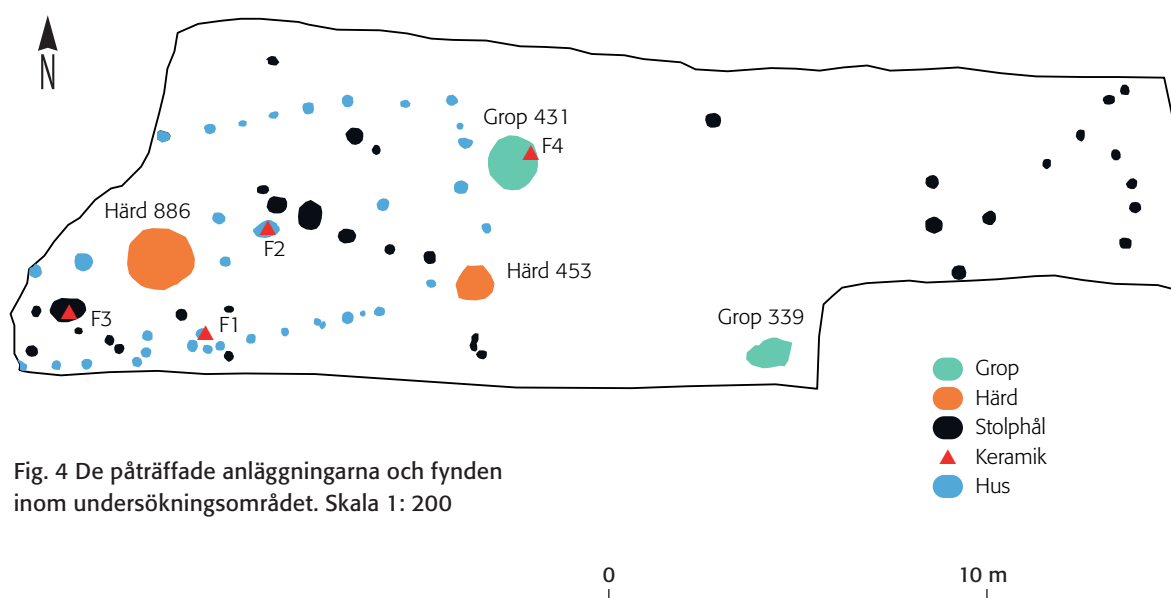

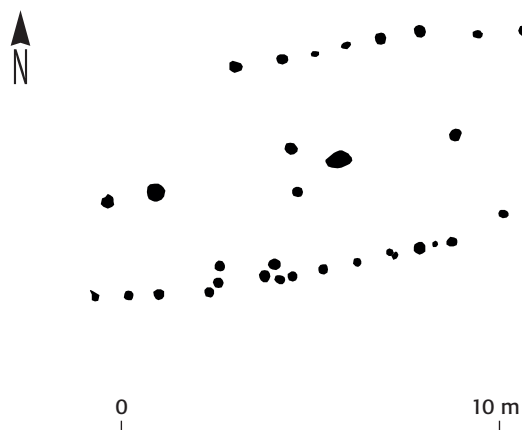
Fig. 4 De påträffade anläggningarna och fynden inom undersökningsområdet. Skala 1: 200

Stolphål

Totalt påträffades 71 stolphål, varav flertalet tillhörde det tvåskeppiga långhuset, men högst troligen fanns det rester efter ytterligare bebyggelse till vilka en del av stolphålen kan knytas. Stolphålens längd varierade mellan 0,22–0,86 meter och bredd mellan 0,22–0,66 meter, men den stora merparten uppvisade en diameter på mellan 0,25–0,35 meter. Djupen varierade mellan 0,11–0,46 meter. Den primära fyllningen utgjordes av mörkbrun humös sand. Enstaka uppvisade ett litet inslag av bränd, obränd lera, sot och kol. Möjligen finns det stolphål tillhörande flera tidsskikt inom undersökningsområdet, då några utav stolphålen var mer urlakade i karaktären och ett av stolphålen (A1093) innehöll en skärva som möjligen är neolitisk keramik (F3).

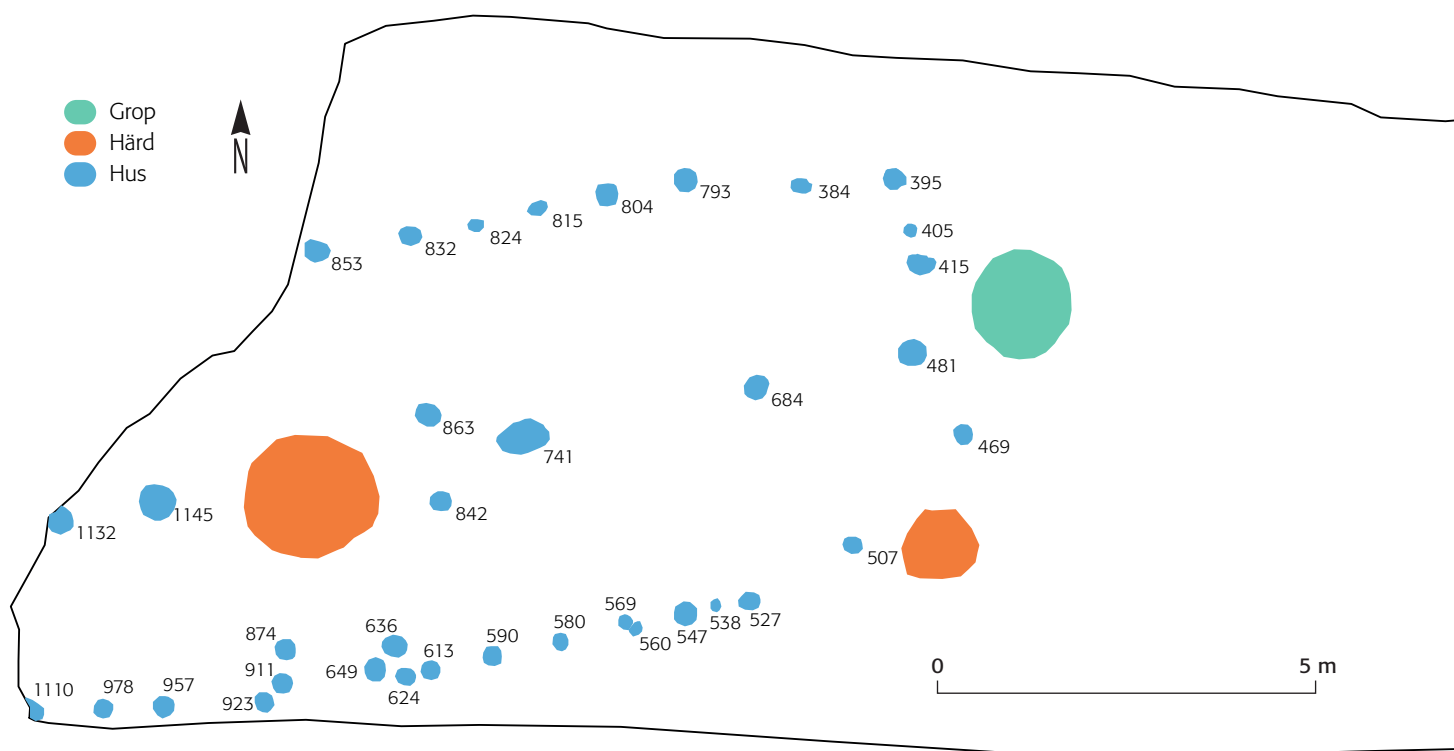
Det tvåskeppiga långhuset

Typ:	Tvåskeppigt
Form:	Ganska rak
Orientering:	VSV-ONO
Längd:	Den delen av huset som finns inom undersökningsytan mäter 12,4 meter.
Bredd:	5,9 meter
Takbärande stolpar:	7 stycken (möjligen 6, då det är lite osäkert om 1132 ska räknas som takbärande). Stolphålen efter de takbärande stolparna förekommer på en rad förutom parställda 863 och 842 (placerade med ett avstånd på 0,9 meter mellan varandra) strax öster om härden.
Bockbredd:	-
Spann mellan takbärande stolpar:	0,9/3,3/0,8–0,9/ 2,6/1,8 meter
Vägglinje:	24 väggstolpar
Avstånd- vägg och takbärande stolpar:	2,4 meter.
Ingång:	En i söder, ingångsstolpar
Fynd:	Keramik; F1 i ingångsstolpe 636 och F2 i takbärande stolpe 741.
Makrofossilanalys:	-
¹⁴C-analys:	Träkol som vedartsbestämdes till al insamlad i hård 886 som genom sin placering centralt i huset tolkas tillhöra huslämningen daterades till romersk järnålder 1943±32 BP, 20–85 AD, 105–115 AD (kalibrerat med 1 sigma) och 30 BC – 130 AD (kalibrerat med 2 sigma)
Datering:	Romersk järnålder

Figur 5. Hus Skala 1:200

De undersökta stolphålen efter det tvåskeppiga huset visade samtliga på en fyllning av mörkbrun humös sand. Stolphålen efter de takbärande stolparna var djupare och med större diametrar i ytan än väggstolparna. De takbärande stolparna är placerade i en rad mitt i huset, förutom strax öster om härden där två stolpar är partställda, med ett avstånd på 0,9 meter. Dessa parställda stolpar tolkades

Figur 6. Hus med anläggningsnummer. Skala 1:100.

Figur 7. Det tvåskeppiga långhuset i förgrunden. Mot Ö. Foto: Stina Tegnhed. (fotonr: 2018-5-5).

vid undersökningen som tillhörande den takbärande konstruktionen, eller vara en del av husets inre konstruktion. Det norra av dem (A863) särskiljer sig något jämfört med övriga stolphål, i att det innehåller enstaka små bitar bränd lera. Djupen på de takbärande stolparna varierade mellan 0,2–0,46 och diametrarna mellan 0,3–0,75 meter. Väggstolparna var generellt något djupare i den södra väggen än den norra. Väggstolparna var relativt tätt placerade, generellt med ett avstånd av cirka 0,6 meter.

Härdar

Två härdar påträffades och undersöktes. Den ena härden (A886) var belägen centralt i huset och tolkas tillhöra byggnaden. Den andra härden (A453) var belägen i den sydöstra delen av gaveln av huset och tolkas vara yngre än huset. Träkolsprov insamlade i de båda härdarna erhöll en identisk datering till romersk järnålder 1943±32 BP, 20–85 AD, 105–115 AD (kalibrerat med 1 sigma) och 30 BC – 130 AD (kalibrerat med 2 sigma, bilaga 5).

Härd 453 var 1,06 meter lång, 0,82 meter bred och djupet mätte 0,08 meter. Innehållet utgjordes av sotig humös sand och träkol. Härd 886 mätte 1,8x1,6 meter i ytan. Den överst liggande fyllningen utgjordes av mörkbrungrå mycket sotig humös sand, och den nedre av ett svart sotlager med stora skörbrända stenar.

Gropar

Två gropar framkom på ytan. Den ena, grop 431 var belägen strax öster om huset (se fig. 4 och 8). Den var 1,4 meter lång och 1,2 meter bred med ett djup på 0,32 meter. Fyllningen var mycket humös och kraftig i karaktären med mörkgrå humös

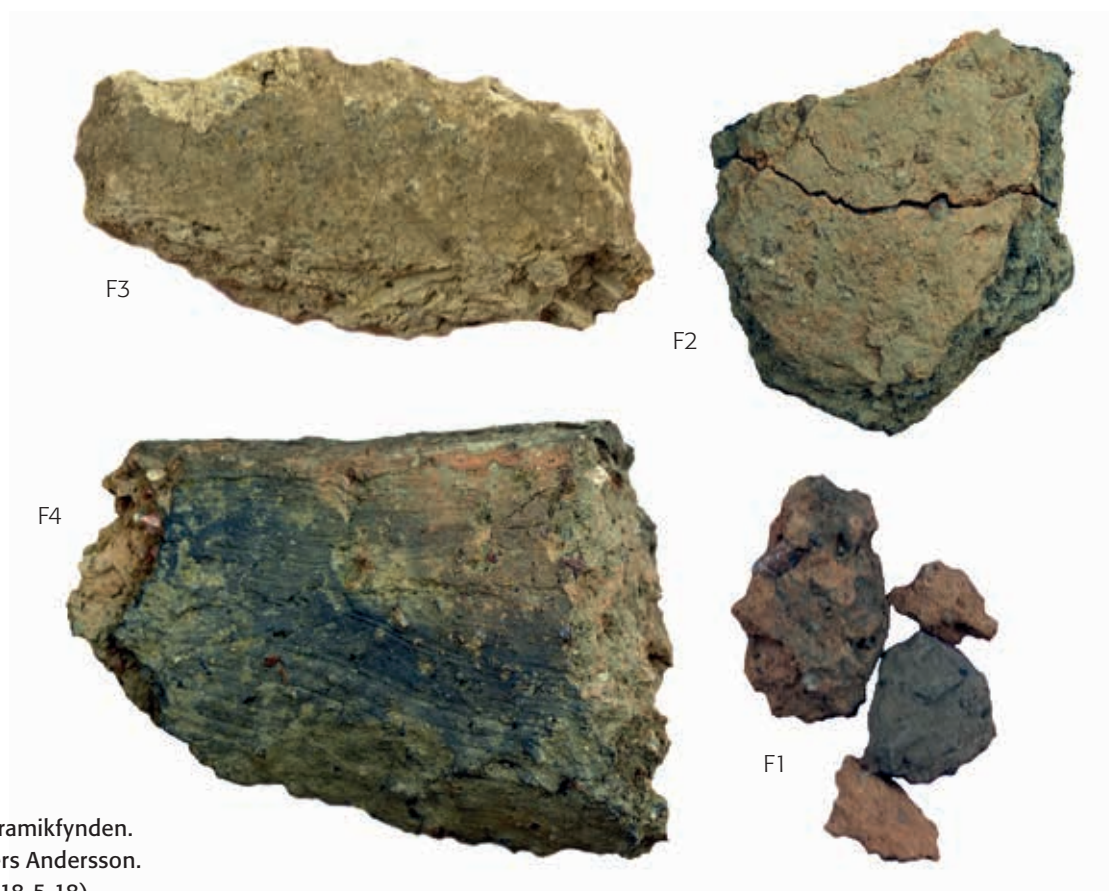
Figur 8. Grop 431 i profil. Mot V. Foto: Stina Tegnhed. (fotonr: 2018-5-7).

sand med inslag obränd lera. Gropen innehöll sotigare och mörkare partier mot botten. Gropen innehöll 31 stycken skärvor keramik med en gemensam vikt på 287,6 gram. Dessa tillhör minst två olika kärl, varav en möjlig skål (F4). Keramiken är av äldre järnålders karaktär. På grund av att anläggningen var rik på keramik grävdes hela anläggningen ut.

Grop 339 låg placerad i södra kanten av undersökningsområdet, ca 10 meter sydost om huset. Den var 1,15 meter lång och 0,76 meter bred och 0,6 meter djup och innehöll brungrå humös sand.

Fynd

Fyra fyndposter, samtliga keramik, påträffades inom undersökningsområdet. Fynden har erhållit accessionsnummer VM300014:1–4. F1 påträffades i stolphål 636 och utgörs av fyra fragment med en gemensam vikt av 0,8 gram av ett förhistoriskt keramikkärl. F2 framkom i fyllningen till stolphål 741 och består av 7 fragment med en gemensam vikt av 44,3 gram av ett förhistoriskt kärl. F3 skiljer sig något från övriga fynd då det har en något mer ålderdomlig karaktär och möjligen är en liten skärva av ett neolitiskt keramikkärl. Fyndet påträffades i fyllningen till stolphål 1093. F4 påträffades i grop 431 och beskrivs ovan i texten.

Figur 9. Keramikfynden.
Foto: Anders Andersson.
(fotonr: 2018-5-18).

Analyser och dateringar

Träkolsprover insamlade i undersökningens två härdar analyserades avseende vedart av Tomas Bartholin (bilaga 4) och daterades sedan av Ångströmlaboratoriet (bilaga 5). Prov 1PK1207.453 insamlad i härd 453 utgjordes av björk (*Betula sp.*), från unga stammar. Till datering skickades 1 st björk (*Betula sp.*), med ca 4 årsringar, max. 40 år från bark. Provet daterades till 1943±32 BP, 20–85 AD, 105–115 AD (kalibrerat med 1 sigma) och 30 BC – 130 AD (kalibrerat med 2 sigma, Ua-58251). Prov 1PK1208.886 insamlad i härd vedartsbestämdes till *Alnus sp.*, al, från unga stammar och grenar. Till datering skickades 1 st *Alnus sp.*, al, med ca 4 årsringar under bark. Även detta prov daterades till 1943±32 BP, 20–85 AD, 105–115 AD (kalibrerat med 1 sigma) och 30 BC – 130 AD (kalibrerat med 2 sigma, Ua-58252).

ETT TVÅSKEPPIGT LÅNGHUS I YSBY OCH DESS OMGIVANDE KONTEXT

När det tvåskeppiga långhuset bit för bit banades fram i samband med schaktningsövervakningen väcktes tanken om det var en byggnad liknande de tvåskeppiga långhusen i Ysby RAÄ 56, som när de först påträffades i slutet av 1980-talet utgjorde ett mycket ovanligt inslag bland de halländska hustyperna från romersk järnålder.

Typologiskt finns det likheter med de tvåskeppiga långhus i Ysby RAÄ 56, belägna cirka 200 meter VNV om det nu aktuella. Inom fornlämning Ysby RAÄ 56 identifierades och undersöktes fyra tvåskeppiga långhus, vilka uppvisar liknande relativt raka väggar och gavlar som det nu aktuella. Bredden på de tvåskeppiga inom RAÄ 56 varierar mellan 5,5–6 meter. Endast ett av de fyra tvåskeppiga långhusen var frilagt så att hela längden kunde mätas in. Den imponerade längden uppgick till 42 meter. De övrigas längd uppskattades, och uppskattningen grundades på hypotesen att ingången (oftast i söder) var placerad någorlunda centralt i huset. Den uppskattade längden av de övriga husen varierade mellan 27–44 meter. Skulle det tvåskeppiga långhuset inom Ysby RAÄ 82's längd uppskattas enligt samma hypotes torde längden vara cirka 20 meter.

Totalt undersöktes 14 hus i RAÄ 56, dessa utgjordes av treskeppiga långhus, mindre gårdsbyggnader samt ett cirkelrunt hus. En ugnsanläggning (A1815) i tvåskeppiga Hus IV daterades till 1790±60BP (Westergaard 1993:8).

Från senare år har förromerska tvåskeppiga långhus påträffats i Tjärby RAÄ 69 (Tegnstedt 2018), i Stafvinge RAÄ 133 (Kadefors och Nilsson 2018). Men det finns även exemplar på tvåskeppiga långhus daterade till förromersk järnålder i Skummeslöv RAÄ 26 och 27 (Viking & Fors 1995) och Laholms lfs RAÄ 203

(Fors & Viking 1995). Även det tvåskeppiga långhuset inom Tjärby 69 daterades till förromersk järnålder (Tegnhed manus 2018). En ingående diskussion gällande tvåskeppiga hus daterade till förromersk järnålder i sydhalländska lokaler presenteras av Wranning 2015:192ff.

Förhoppningen var att dateringen av träkolsproverna insamlade i den centralt belägna härden samt härden belägen i den sydöstra hörnet av östgaveln skulle ge en datering av husets brukandetid och en datering av när huset övergivits. Dock påträffades inga stolphål som skars av härden i den sydöstra gaveln utan intilliggande anläggningar saknades i detta parti. Det kan tänkas att härdarna är rester från tidsperiod före husets tillkomst, men också att de båda är senare än huset kan inte uteslutas.

Det tvåskeppiga långhuset utgör antagligen endast en del av en större boplat. Vid förundersökningen år 2012 av RAÄ 82 påträffades en vägglinje till ett hus, beläget mindre än 40 meter från det aktuella huset (Tegnhed 2012:12 fig. 5). I samtliga utrednings- och förundersökningsschakt påträffades boplatlämningar. Förundersökningen 2012s syfte var att avgränsa fornlämningen varför inga anläggningar undersöktes och daterades.

SAMMANFATTNING

Inom ett 225 m² stort område utav fornlämning Ysby RAÄ 82 har Kulturmiljö Hallands arkeologer utfört en arkeologisk undersökning i formen av en schaktningsövervakning inför anläggandet av en lekplats samt utegym. Undersökningsområdet innehöll 71 stolphål, varav flertalet tillhörde ett förhistoriskt tvåskeppigt långhus, 2 härdar, 2 gropar och fyra fyndposter förhistorisk keramik. Den delen av det tvåskeppiga långhuset som framkom inom undersökningsytan mätte 12,4 meter och husets bredd var 5,9 meter. I södra vägglinjen syntes en ingång med indragna ingångsstolpar. De takbärande stolparna syntes placerade i en rad förutom på ett ställe i huset där två stolpar med 0,9 meters mellanrum stod uppställda sida vid sida. Huset har typologiska överensstämmelser med de tvåskeppiga långhusen som påträffades vid arkeologiska undersökningar av Ysby RAÄ 56, belägen cirka 200 meter nordväst om det aktuella undersökningsområdet. Dessa hus daterades till romersk järnålder. Träkol insamlat i en härd, centralt placerad i det undersökta huset inom Ysby RAÄ 82 daterades till äldre romersk järnålder 1943±32 BP 30 BC – 130 AD (kalibrerat med 2 sigma). Tyvärr erhöll även en härd, belägen i den sydöstra delen av husets gavel en identisk datering och därmed kunde vi inte få en skillnad i tid som skulle kunna ge en läsning i tid till husets brukande och övergivande. De påträffade fynden utgörs av keramik. Den västra delen av det tvåskeppiga långhuset fortsätter högst troligen vidare västerut.

REFERENSER

- Brink, S. 1998. Land, bygd, distrikt och centralorter i Sydsverige. Några bebyggelsehistoriska nedslag. Centrala platser – centrala frågor. *Acta Archaeologica Lundensia, Series in 80, No 28*. Lund
- Fors, T. & Viking, U. 1995. *Förromerska boplatslämningar vid Smedjeån*, RAÄ 203, Mellby 14:1, Laholms lfs, Halland, Arkeologisk undersökning 1993 Stiftelsen Hallands läns museer Landsantikvarien
- Kadefors, O. & Nilsson, M. 2018. *Väst om Stomma kulle. Boplatundersökning av lämningar från bronsålder och förromersk järnålder*. Halland, Falkenbergs kommun, Stafsinge socken, Stafsinge 2:194, 2:204, RAÄ132, 133 och 148. Arkeologiska rapporter Stiftelsen Hallands läns museer 2018:1. Halmstad
- Tegnhed, S. *Ysby 21:1* Arkeologisk utredning 2011. Stiftelsen Hallands läns museer, Kulturmiljö Halland. Halmstad. Arkivrapport.
- Tegnhed, S. 2012a. *Spår av en förhistorisk boplat i Ysby*. Halland, Ysby socken, Ysby 21:1. Rapport Arkeologisk utredning. Kulturmiljö Halland Arkivrapport
- Tegnhed, S. 2012b. *Förundersökning och utredning i Ysby 21:1 och 5:10*. Rapport arkeologisk utredning och förundersökning. Kulturmiljö Halland Arkivrapport
- Tegnhed, S. manus *Livet i gravhögarnas landskap. Halland, Tjärby och Veinge socknar (Laholms kommun), Vessinge 3:6, Veinge 3:4, Tjärby 10:2, Veinge RAÄ 346-347 och Tjärby RAÄ 69, Undersökningen utförd 2016*. Kulturmiljö Halland
- Viking, U. & Fors, T. 1995 *Från stenålder till medeltid på fem månader* Del 1:text. RAÄ 26,27 Avfart väg E6, Skummeslövs sn, Halland, Arkeologisk undersökning 1991 Stiftelsen Hallands läns museer Landsantikvarien.
- Westergaard, B. 1987. *Ysby socken, Hov 3:46 1987, RAÄ 56, Arkeologisk undersökning*, Uppdragsverksamheten, Hallands läns museer, Halmstad. Arkivrapport.
- Westergaard, B. 1990. *Halland, Ysby sn, Hov 3:5, Raä 56, Arkeologisk undersökning 1990*, Uppdragsverksamheten, Hallands läns museer, Halmstad. Arkivrapport.
- Westergaard, B. 1993. *Ysby socken, Hov 3:5, Raä 56, Arkeologisk undersökning 1991*, Uppdragsverksamheten, Hallands läns museer, Halmstad. Arkivrapport.
- Wranning, P. 2015. *Tjärby – lokala sedvänjor och långväga kontakter. Förromerskt grav- och byggnadsskick ur ett halländskt perspektiv*. GOTARC serie B 67. Hallands Läns museers Skriftserie nr 12. Halmstad.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslutsnr: 431-5988-17

Eget diarienummer: 2017-463

Uppdragsgivare: Laholms kommun

Utförandetid: 14–15 februari 2018

Personal: Mats Nilsson & Stina Tegnhed (projektledare)

Koordinatsystem: Sweref 99 TM

Höjdsystem: RH 2000

Läge: Halland, Ysby socken, Ysby 21:4, Ysby RAÄ 82.

Koordinater X: 6262705, Y:384448 (koordinater i sydvästra hörnet)

Undersökt: 225 m²

Dokumentation: Undersökningsområde, anläggningar och fynd mättes in med GPS. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Ysby2017463U. Sektioner och planer dokumenterades på millimeterpapper. Ritningar har nummer HMAK 4476 och digitala fotografier har fotonummer 2018-5-1–2018-5-18. Fynden förvaras på Hallands kulturhistoriska museum och allt övrigt material är arkiverat i Kulturmiljö Hallands arkiv.

Fynd: I väntan på fyndfördelning har fynden preliminärt tilldelats VM accessionsnummer: 300014:1-4

Prover: Sparade prover är registrerade i fyndtabellen.
Övriga prover är kastade

Datering: Romersk järnålder

BILAGOR

Bilaga 1

Anläggningslista

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Namn	Undersökt	Undersökning	Undersökt %	Längd m	Bredd m	Djup m	Fyllningskaraktär
453	Härd		X	Skärslev	50	1,06	0,82	0,08	Mellan
886	Härd		X	Skärslev	25	1,8	1,6	0,23	Kraftig
339	Grop		X	Skärslev	50	1,15	0,76	0,26	
431	Grop		X	Skärslev	100	1,4	1,2	0,32	Kraftig
200	Stolphål		X	Skärslev	50	0,24	0,24	0,13	Mellan
211	Stolphål		X	Skärslev	50	0,3	0,3	0,17	
224	Stolphål		X	Skärslev	50	0,26	0,26	0,11	
234	Stolphål		X	Skärslev	50	0,22	0,22	0,13	
245	Stolphål		X	Skärslev	50	0,3	0,3	0,23	
255	Stolphål				0	0	0	0	
266	Stolphål		X	Skärslev	50	0,3	0,3	0,18	Mellan
279	Stolphål				0	0	0	0	
290	Stolphål		X	Skärslev	50	0,4	0,4	0,28	
301	Stolphål		X	Skärslev	50	0,46	0,46	0,18	Mellan
315	Stolphål				0	0	0	0	
327	Stolphål				0	0	0	0	
360	Stolphål		X	Skärslev	50	0,4	0,4	0,3	Mellan
373	Stolphål		X	Skärslev	50	0,3	0,3	0,17	
384	Stolphål				0	0	0	0	
395	Stolphål				0	0	0	0	
405	Stolphål				0	0	0	0	
415	Stolphål				0	0	0	0	
469	Stolphål				0	0	0	0	
481	Stolphål		X	Skärslev	50	0,35	0,35	0,1	
494	Stolphål				0	0	0	0	
507	Stolphål		X	Skärslev	50	0,3	0,3	0,21	
517	Stolphål		X	Skärslev	50	0,3	0,3	0,15	
527	Stolphål		X	Skärslev	50	0,24	0,24	0,18	
538	Stolphål				0	0	0	0	
547	Stolphål		X	Skärslev	50	0,24	0,24	0,21	
560	Stolphål				0	0	0	0	
569	Stolphål				0	0	0	0	

Fyllning 1	Fyllning 2	Sot	Kol	Ritningsnummer	X	Y
Sotig humös sand		X	X	1	6262712,579	384443,255
Mörkbrungrå mycket sotig humös sand	Svart sotlager, stora skörbrända stenar	X	X	2	6262713,207	384434,941
Brungrå humös sand			X	2	6262710,721	384451,04
Mörkgrå humös sand, inslag obränd lera	Sotigare mörkare partier mot botten	X	X	2	6262715,753	384444,331
Mörkbrun humös sand				1	6262717,681	384460,450
Brungrå humös sand				2	6262717,427	384460,023
Mörkbrun humös sand				1	6262716,479	384459,273
				1	6262715,968	384460,215
Brungrå humös sand			X	2	6262715,198	384460,628
					6262714,566	384460,719
Brungrå humös sand				2	6262713,624	384460,462
					6262715,722	384458,379
Mörkbrungrå mycket humös sand				2	6262712,842	384456,053
Mörkbrungrå humös sand				2	6262714,108	384455,399
					6262715,245	384455,35
					6262714,299	384456,855
Mörkbrun humös, grusig sand				1	6262716,872	384449,550
Mörkbrun humös sand				1	6262718,449	384437,896
					6262717,321	384441,418
					6262717,410	384442,631
					6262716,725	384442,855
					6262716,277	384443,005
					6262714,030	384443,560
Mörkbrun humös sand				2	6262715,115	384442,889
					6262713,243	384442,051
Mörkbrun humös sand				1	6262712,565	384442,095
Mörkbrun humös sand				1	6262713,459	384440,998
Mörkbrun humös sand				1	6262711,826	384440,729
					6262711,771	384440,287
Mörkbrun humös sand				1	6262711,658	384439,884
					6262711,459	384439,225
					6262711,55	384439,093

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Namn	Undersökt	Undersökning	Undersökt %	Längd m	Bredd m	Djup m	Fyllningskaraktär
580	Stolphål		X	Skårslev	50	0,23	0,12	0,21	
590	Stolphål				0	0	0	0	
601	Stolphål				0	0	0	0	
613	Stolphål				0	0	0	0	
624	Stolphål	Ingångsstolpe	X	Skårslev	50	0,3	0,3	0,2	Mellan
636	Stolphål				0	0	0	0	
649	Stolphål	Ingångsstolpe	X	Skårslev	50	0,4	0,3	0,25	Mellan
661	Stolphål				0	0	0	0	
672	Stolphål				0	0	0	0	
684	Stolphål	Möjlig tb	X	Skårslev	50	0,32	0,29	0,42	
697	Stolphål		X	Skårslev	50	0,36	0,36	0,35	Mellan
710	Stolphål		X	Skårslev	50	0,5	0,5	0,4	
727	Stolphål		X	Skårslev	50	0,5	0,5	0,1	Mellan
741	Stolphål	Möjlig tb	X	Skårslev	50	0,75	0,6	0,2	Mellan
758	Stolphål				0	0	0	0	
769	Stolphål				0	0	0	0	
779	Stolphål		X	Skårslev	50	0,48	0,42	0,2	Mellan
793	Stolphål		X	Skårslev	50	0,28	0,28	0,17	
804	Stolphål		X	Skårslev	50	0,32	0,32	0,15	
815	Stolphål				0	0	0	0	
824	Stolphål				0	0	0	0	
832	Stolphål		X	Skårslev	50	0,26	0,26	0,12	Mellan
842	Stolphål		X	Skårslev	50	0,25	0,25	0,24	
853	Stolphål		X	Skårslev	50	0,26	0,26	0,11	
863	Stolphål		X	Skårslev	50	0,3	0,3	0,25	Mellan
874	Stolphål		X	Skårslev	50	0,3	0,3	0,2	
911	Stolphål	ingångsstolpe	X	Skårslev	50	0,32	0,32	0,2	Mellan
923	Stolphål		X	Skårslev	50	0,33	0,28	0,35	
934	Stolphål				0	0	0	0	
945	Stolphål				0	0	0	0	
957	Stolphål		X	Skårslev	50	0,32	0,26	0,22	
968	Stolphål				0	0	0	0	
978	Stolphål		X	Skårslev	50	0,3	0,3	0,35	Mellan
989	Stolphål		X	Skårslev	50	0,25	0,25	0,12	
1093	Stolphål		X	Skårslev	50	0,86	0,66	0,12	Mellan
1110	Stolphål		X	Skårslev	50	0,3	0,3	0,12	Mellan
1121	Stolphål		X	Skårslev	50	0,24	0,24	0,1	
1132	Stolphål		X	Skårslev	50	0,4	0,3	0,18	
1145	Stolphål	Möjlig tb	X	Skårslev	50	0,64	0,4	0,46	Mellan
1161	Stolphål				0	0	0	0	
1171	Stolphål				0	0	0	0	
1191	Stolphål		X	Skårslev	50	0,28	0,22	0,12	
327	Stolphål				0	0	0	0	

Fyllning 1	Fyllning 2	Sot	Kol	Ritningsnummer	X	Y
Mörkbrun humös sand				1	6262711,284	384438,228
					6262711,101	384437,327
					6262710,630	384436,739
					6262710,910	384436,512
Mörkbrun humös sand				1	6262710,825	384436,178
					6262711,228	384436,033
Mörkbrun humös sand				1	6262710,922	384435,777
					6262711,879	384436,740
					6262711,734	384435,482
Mörkbrun humös sand				1	6262714,650	384440,824
Brungrå humös sand				2	6262713,817	384439,863
Brun siltig, humös sand				2	6262714,369	384438,889
Mörkgrå humös sand				2	6262714,636	384438,017
Brungrå humös sand				2	6262714,005	384437,736
					6262715,044	384437,643
					6262716,091	384440,640
Mörkbrun humös sand				1	6262716,449	384440,062
Mörkbrun humös sand				1	6262717,397	384439,887
Mörkbrun humös sand				1	6262717,200	384438,844
					6262717,027	384437,924
					6262716,795	384437,106
Mörkbrun humös sand				1	6262716,655	384436,243
Mörkbrungrå humös sand				2	6262713,149	384436,647
Mörkbrun humös sand				1	6262716,457	384435,019
Brungrå humös sand, enstaka br lera				2	6262714,289	384436,481
Brun humös sand	Mörkbrun humös stolpfärgning			1	6262711,187	384434,591
Mörkbrun humös sand, enst br lera			X	1	6262710,735	384434,550
Mörkbrun humös sand				1	6262710,487	384434,315
					6262710,831	384433,839
					6262711,054	384433,581
Mörkbrun humös sand				1	6262710,423	384432,981
					6262711,307	384432,764
Mörkbrun humös sand				1	6262710,406	384432,180
Mörkbrun humös sand				1	6262710,767	384431,526
Mörkgrå humös sand			X	1	6262711,850	384432,483
Mörkbrun humös sand				1	6262710,397	384431,273
Mörkbrun humös sand				1	6262711,822	384431,642
Mörkbrun humös sand				1	6262712,901	384431,618
Mörkbrun humös sand				1	6262713,128	384432,904
					6262710,673	384443,427
					6262711,006	384443,233
				1	6262717,415	384442,662
					6262714,299	384456,855

Bilaga 2

Fyndlista

Acc.Nr. VM 300014
Landskap Halland
Socken Ysby sn
Fornlämningsnr. RAÄ 82
Undersökningsår 2018

Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt	Antal	Fragmenter	Anmärkning	X	Y
1	Keramik	Kärl	0,8	4	Fragment	Fynd i stolphål 636	6262711,243	384436,033
2	Keramik	Kärl	44,3	7	Fragment	Fynd i stolphål 741	6262714,022	384437,679
3	Keramik	Kärl	4,3	1	Fragment	Neolitisk keramik? Fynd i stolphål 1093	6262711,809	384432,422
4	Keramik	Kärl	287,6	31		Grop 431, minst två olika kärl, en möjlig skål.	6262716,016	384444,627

Bilaga 3

Vedartsanalys, Thomas Bartholin

Wentorf, den 26. februar 2018.
Ysby82.Tegnhed.2018

Stina Tegnhed
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 Halmstad
Schweden

Vedanatomisk analyse af 2 trækulsprover fra Ysby RAÄ 82, Laholm, Halland.

Dnr 2017-463. Projekt 118 03. Kostnadsställe 403130. Stina Tegnhed.

1PK1207.453.

Ca. 5 ml kol.

10 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

10 stk. *Betula sp.*, björk, fra unge stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Betula sp.*, björk, med ca. 4 årringe, max. 40 år fra bark.

1PK1208.886.

Ca. 10 ml kol.

10 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

10 stk. *Alnus sp.*, al, fra unge stammer og grene.

C-14-prov: 1 stk. *Alnus sp.*, al, med ca. 4 årringe under bark.

C-14-proverne postes separat.

Faktura bifogas.

Med venlig hilsen

Thomas Bartholin,
Am Haidberg 18
D 21 465 Wentorf
0049 40 720 1821
Thomas.Bartholin@gmx.de

Bilaga 4

^{14}C Datering, Ångströmlaboratoriet

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala 2018-03-28

Stina Tegnhed
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 HALMSTAD

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Ångströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 – 471 30 59

Telefax:
018 – 55 57 36

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@physics.uu.se

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Ysby RAÄ 82, Ysby socken, Laholms kommun, Halland. (p 1562)

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

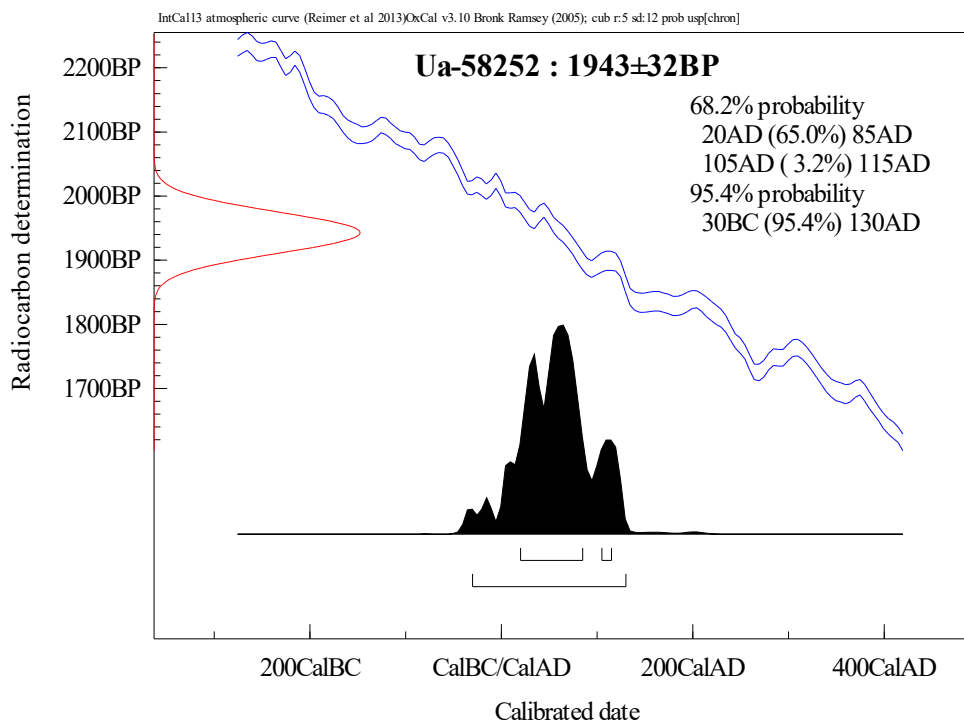
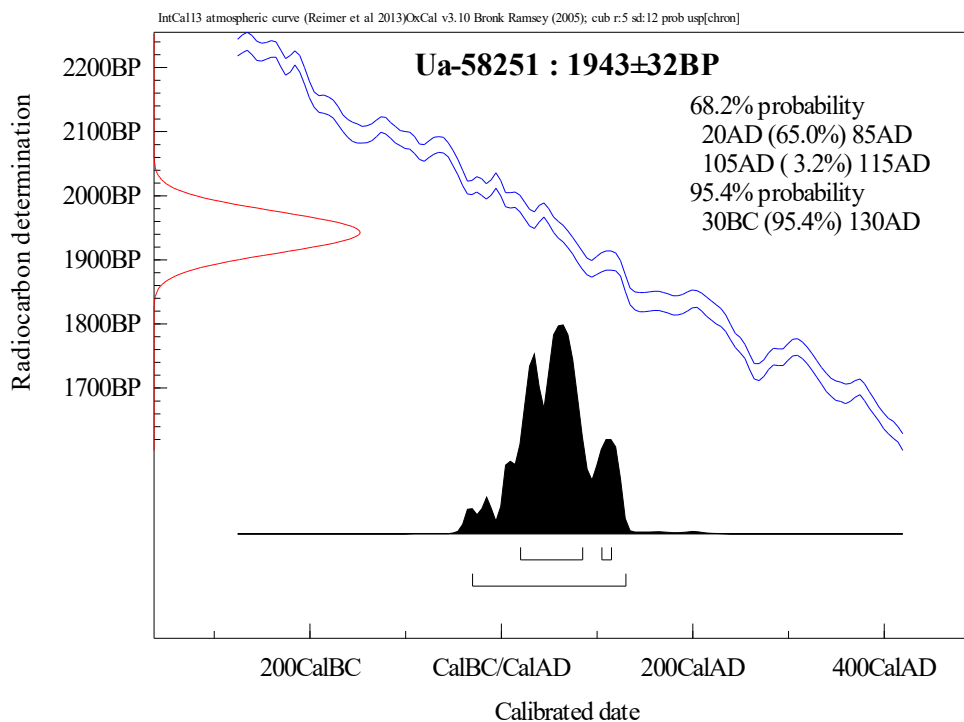
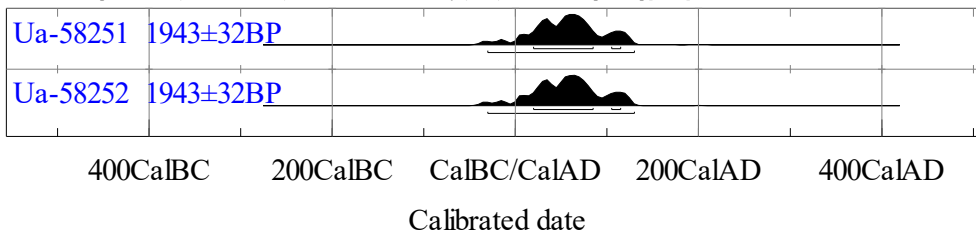
RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰}$ V-PDB	^{14}C age BP
Ua-58251	1PK1207.453	-25,2	1 943 ± 32
Ua-58252	1PK1208.886	-26,6	1 943 ± 32

Med vänlig hälsning

Göran Possnert / Lars Beckel

IntCal13 atmospheric curve (Reimer et al 2013)OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

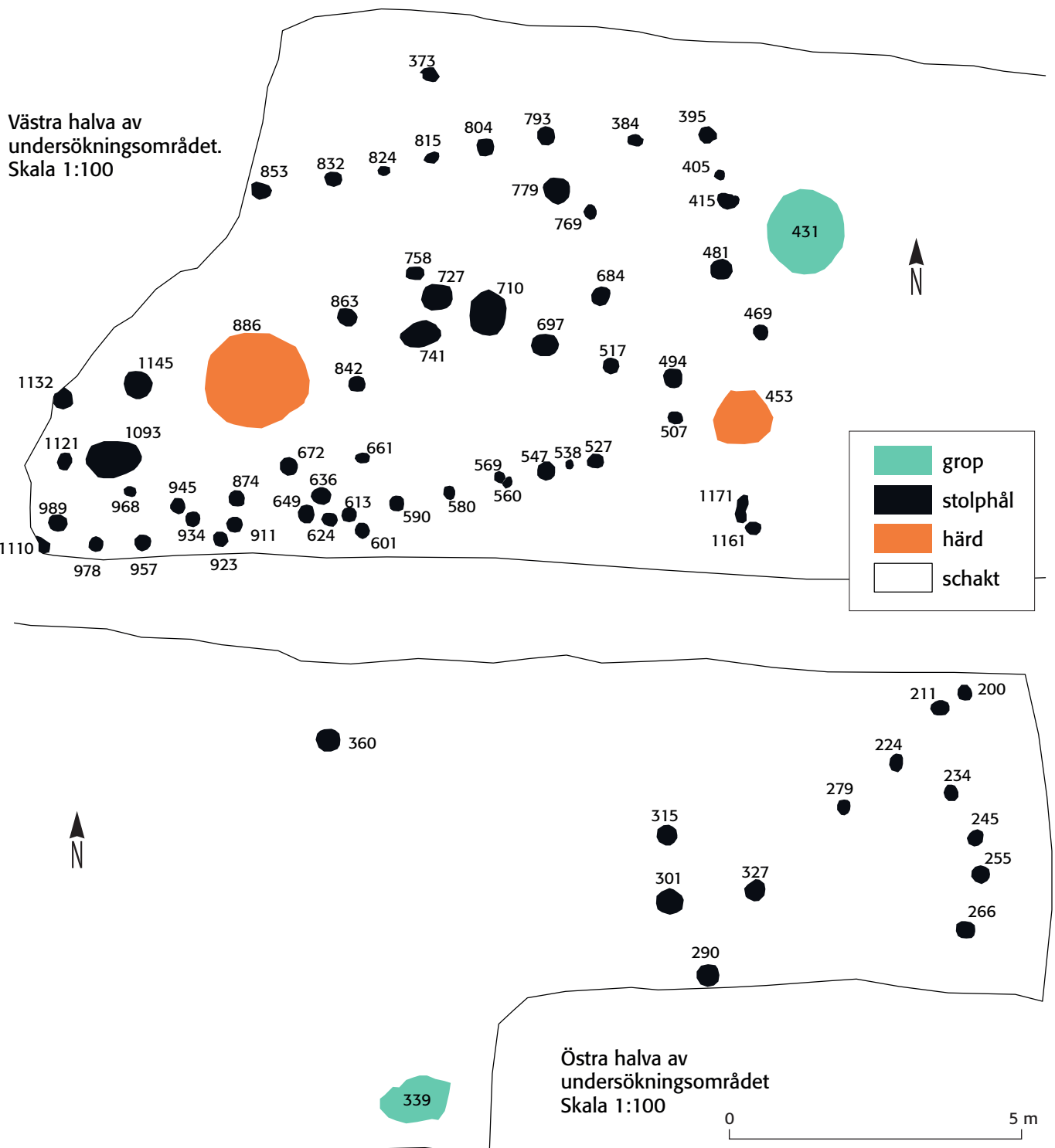

Bilaga 5

Översikt samtliga anläggningar

Acc.Nr. VM 300014
Landskap Halland
Socken Ysby sn
Fornlämningsnr. RAÄ 82
Undersökningsår 2018

0 5 m

Bilaga 6

Ritningsförteckning

HMAK 4476

Landskap Halland
Socken Ysby sn
Fornlämningsnr. RAÄ 82
Undersökningsår 2018

HMAK-nummer	Innehåll	Skala
Ritning HMAK 4476:1: Profiliritning.	Härd: 453, Stolphål: 200, 224, 234, 360, 373, 507, 517, 527, 547, 580, 624, 649, 684, 779, 793, 804, 832, 853, 874, 911, 923, 957, 978, 989, 1093, 1110, 1121, 1132, 1145, 1191	1:20
Ritning HMAK 4476:2: Profiliritning.	Härd: 886, Grop: 339, 431, Stolphål: 211, 245, 266, 290, 301, 481, 697, 710, 727, 741, 842, 863	1:20

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se